

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Державні та муніципальні фінанси»
на тему:
**«Податкова система держави: теорія та практика
становлення»**

Виконавець:

студентка факультету фінансів та
банківської справи

Тюхтій Аліна Василівна _____
/підпис/

Науковий керівник

кандидат економічних наук, доцент

Слатвінська Марина Олександрівна _____
/підпис/

ОДЕСА - 2019 р.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Система оподаткування є важливим елементом економічної політики будь-якої країни, джерелом її ефективного функціонування, ґрунтом для економічного зростання, адже допомагає акумулювати кошти в державному бюджеті, що в результаті допомагає країні виконувати свої функції. Окрім цього, податкова система являється діючим інструментом який регулює й розвиває усі галузі національної економіки та сфери суспільного життя, адже відповідними методами і важелями стимулює економічне зростання, підприємницьку активність та впливає на виконання соціальної функції держави, а, отже, є механізмом функціонування та регулювання соціальних процесів в життєдіяльності суспільства. В теперішніх умовах податкова система являється одним з найголовніших соціальних інститутів, процес розвитку якого зумовлений не лише загальноекономічними показниками розвитку економіки, але й соціальними показниками добробуту суспільства. А відтак дослідження питання оподаткування повинно сприйматися серйозно, бо без цього неможливо забезпечити соціальний захист, соціальну підтримку населення, регулювати процеси соціальних диференціацій в суспільстві та підвищувати рівень і якість життя населення.

На сьогоднішній день також виникає проблема в забезпеченні стабільності податкової системи в Україні та її відповідності існуючим принципам. Сталий економічний розвиток країни можливо досягти за умови постійного моніторингу змін податкового законодавства, оцінки ефективності діючої системи оподаткування та аналізу подальших дій.

Дослідженням окреслених питань займалися такі вчені, як Тимченко, Ю. В. Сибірянська, Т. І. Довгалюк В. І., Ярмоленко Ю. Ю. Соколовська А. М. Тургенєв Н. І. Магопець О. А і т. д. В більшості випадків науковці спрямовують свою увагу на дослідження проблем пов'язані з формуванням податкової системи в контексті розвитку соціальної держави, визначення економічної ефективності окремих заходів оподаткування (податкові пільги, рівень податкового навантаження, структура податкової системи і т. д.).

Об'єктом дослідження є процес становлення податкової системи держави.

Предметом дослідження є відносини, що виникають в процесі становлення та функціонування податкової системи держави в умовах перманентних перетворень.

Мета. Метою є дослідження особливостей становлення податкової системи держави на основі поглиблення теоретичних та практичних аспектів по обраній проблематиці, виявлення проблем та розробка пріоритетних напрямків реформування української податкової системи.

Досягнути поставлену мету в дипломній роботі допоможе вирішення наступних **завдань**:

- розглянути еволюцію наукових підходів щодо визначення, функцій та принципів податкової системи

- виокремити етапи формування податкової системи в умовах трансформаційних перетворень
- дослідити організаційно - інституційне забезпечення функціонування податкової системи
- аналізувати податкові надходження у системі формування дохідної частини бюджету
- оцінити ефективність функціонування податкової системи України
- дослідити ефективність податкової системи України в рамках інтеграційних процесів
- проаналізувати зарубіжний досвід реформування податкової системи та його адаптацію до українських реалій
- обґрунтувати пріоритети реформування української податкової системи

Інформаційною базою є статистична інформація з веб-порталу Державної казначейської служби України, Міністерства фінансів, Державної служби статистики України, Державної фіскальної служби, Податковий Кодекс, навчальна література, наукові статті і публікації, Інтернет-ресурси.

Методи дослідження. У процесі написання випускної роботи при дослідженні податкової системи, використані такі методи наукового дослідження: збирання інформації, спостереження, абстрагування, науковий аналіз, синтез, індукція, дедукція, узагальнення, систематизація та інші. У процесі оцінки податкової системи та її ефективності застосовані наступні методи наукового дослідження: формалізація, вимірювання, статистичний, аналітичний, порівняння та інші. При визначенні напрямків удосконалення податкової системи використані методи ідеалізації, прогнозування, узагальнення та інші.

Публікації та апробація результатів дослідження. По результатах виконання магістерської кваліфікаційної роботи була опублікована стаття в збірнику студентських наукових праць на тему: «Оцінка ефективності податкової системи України»

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається із: вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків. Загальний обсяг роботи становить 100 сторінок, із них 87 сторінок основного тексту. Робота містить 29 таблиць, 4 рисунки та 2 додатки, список використаних джерел містить 86 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні основи функціонування податкової системи**» розглянуто еволюцію наукових підходів щодо визначення, функцій та принципів податкової системи; виокремлено етапи формування податкової системи в умовах трансформаційних перетворень; досліджено

організаційно - інституційне забезпечення функціонування податкової системи.

У другому розділі **«Практика та проблематика функціонування податкової системи в Україні»** аналізовано податкові надходження у системі формування дохідної частини бюджету; оцінено ефективність функціонування податкової системи України; досліджено ефективність податкової системи України в рамках інтеграційних процесів.

У третьому розділі **«Стратегічні пріоритети реформування податкової системи України»** проаналізовано зарубіжний досвід реформування податкової системи та його адаптацію до українських реалій; обґрунтовано пріоритети реформування української податкової системи.

ВИСНОВКИ

У роботі наведено теоретичні та практичні аспекти функціонування податкової системи держави, визначенні проблеми та обґрунтовані шляхи їх вирішення. В основі сформульованих висновків відображаються рішення поставлених завдань.

1. Розглянута велика кількість наукових підходів до визначення поняття «податок». Аналіз понять показує те, що у економічній практиці оподаткування можна виокремити два підходи до визначення економічної сутності податку: узагальнюючий і уточнюючий.

Узагальнюючий підхід до поняття податків відносить до них будь-які вилучені кошти, що внесені до бюджету держави, які можна трактувати як і будь який інший внесок, відрахування чи збір.

Уточнюючий підхід дозволив розглянути податок як один із різновидів фіскальних платежів, але й виокремив його особливості.

2. Виокремлення семи етапів формування та розвитку податкової системи в контексті соціального явища. Історичний досвід свідчить про циклічність та деяку закономірність податкової системи, присутні певні ідентичні та специфічні особливості на різних етапах історії оподаткування.

Розвиток оподаткування на всіх етапах дозволяє розглядати його як і соціальний процес, в якого за основу взято взаємодію між суб'єктами оподаткування та державою. З розвитком податкова система завжди вимагає присутності соціальних принципів оподаткування які б поєднувалися з її економічними і фіскальними вимогами.

3. Досліджено організаційно - інституційне забезпечення функціонування податкової системи. Встановлено, що світова глобалізація та податкова гармонізація стає причиною постійного динамізму податкового процесу, оскільки таке завдання й пріоритет держави, вплив мікро- та макроекономічних факторів неминуче призводить до фіскальних змін.

4. Аналіз податкових надходжень в структурі доходів Зведеного бюджету України дозволив встановити, що найвагомішу частину складають надходження від податку на додану вартість, значення якого в 2018 р.

становило 37,93%. Податок на додану вартість має достатньо суттєвий вплив на перерозподіл ВВП через бюджет держави. У Зведеному бюджеті України податкові надходження займають близько 81,26%, тобто є найбільшим бюджетоутворюючим явищем. За аналізований період податкові надходження є стабільними однак за європейськими нормами вважаються недостатніми. Що говорить про те, що хоч і відбуваються постійні зміни по вдосконаленню оподаткування але можливий фінансовий потенціал країни є не реалізований із-за податкових пільг, ухилень від сплати податків, недосконале адміністрування, податкові борги. Тому, для досягнення максимального ефекту від справляння податків, потрібно надавати перевагу тим, які сприяють економічному зростанню.

5. Здійснена оцінка ефективності функціонування податкової системи України відповідно до результативності реалізації її функцій. Побудована двофакторна економічно-математична модель залежності податкових надходжень від ВВП та експорту товарів і послуг. Це дозволило спрогнозувати показник податкових надходжень на 2019-2020рр. Та розрахувати коефіцієнт податкового навантаження на 2019-2020рр.

6. Дослідження ефективності податкової системи України в рамках інтеграційних процесів дозволило проаналізувати місце України в рамках дослідження Paying Taxes. Кожного року дане дослідження показує всесвітню тенденцію до зменшення часу, яке витрачається на адміністрування податків. Однак, показник України в 1,5 рази більший в порівнянні з країнами Європи та Центральної Азії, тобто в нашій країні існує високий потенціал для покращення. Спрощення правил обліку, форм податкових декларацій та податкових накладних, відмова від паперового документообігу та подальша автоматизація процесу взаємодії бізнесу з фінансовими органами повинні й надалі бути одним із пріоритетів для Уряду в податковій сфері.

7. Проаналізований зарубіжний досвід реформування податкових систем, США, Німеччини, Великобританії Франції та Японії та виокремлено особливості їх систем оподаткування. З'ясовано, що ефективна робота будь-якої економіки не в останню чергу залежить від того, наскільки продумана податкова система країни і як вона реалізується на ділі.

8. Ефективні результати в податковій системі будуть досягнуті тільки у разі комплексного вирішення нагальних проблем та проведення рішучих дій:

- підвищення прозорості сплати податків, запровадження спрощених процедур адміністрування податків для платників;
- проведення дієвих та змістовних податкових реформ;
- формування податкової культури у суб'єктів господарювання;
- забезпечення надійної системи податкового контролю, яка не буде обтяжувати платників податків, але й обумовлюватиме відповідальність за вчинення податкового правопорушення;
- забезпечення зрозумілості норм податкового законодавства;
- логічного завершення розпочатих реформ, змін, ініціатив.

АНОТАЦІЯ

Тюхтій А.В.

«Податкова система держави: теорія та практика становлення»
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності
«Фінанси, банківська справа та страхування»
за магістерською програмою
«Державні та муніципальні фінанси»
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2019 рік

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків та списку використаних джерел. У роботі розкривається актуальність дослідження за обраним напрямом, ставиться проблема, мета і завдання дослідження, визначаються предмет та об'єкт дослідження.

У кваліфікаційній роботі розглядаються теоретичні аспекти функціонування податкової системи. Проводиться оцінка ефективності податкової системи України у порівнянні з іншими країнами світу та здійснюється прогнозування податкових надходжень та коефіцієнта податкового навантаження. Крім того, досліджується зарубіжний досвід удосконалення податкової системи та можливості України щодо їх застосування.

В процесі роботи зроблено висновки та пропозиції щодо перспективи вдосконалення податкової системи в рамках рівноваги між фіскальною достатністю для держави та помірним навантаженням для платника податків.

Ключові слова: податкова система, податок, оподаткування, ефективність, платник податків.

ANNOTATION

Tiukhtii A.V.

«The tax system of the state: the theory and practice of becoming»
thesis for Master degree in specialty
«Finance, Banking and Insurance»
on the master's program
«Public and municipal finances»
Odessa National Economic University
Odessa, 2019

Qualification work consists of an introduction, three sections, conclusions, applications and a list of sources used. The paper reveals the relevance of the study in the chosen direction, sets the problem, purpose and objectives of the study, defines the subject and object of the study.

The qualification work deals with the theoretical aspects of the functioning of the tax system. The efficiency of the tax system of Ukraine in comparison with other countries of the world is assessed and the tax revenues and the coefficient of tax burden are forecasted. In addition, foreign experience of improving the tax system and Ukraine's ability to apply them are explored.

In the course of the work, conclusions and suggestions are made regarding the prospect of improving the tax system in the framework of the balance between fiscal sufficiency for the state and a moderate burden for the taxpayer.

Keywords: tax system, tax, taxation, efficiency, taxpayer.